

İstiklal'in yeni buluşma noktası: Yapı Kredi Kültür Sanat

Son aylarda İstiklal Caddesi'nden elini ayağını çekenlerin artık geri dönmek için bir nedeni var. Dört yıl aradan sonra yeni görkemli binasıyla ve muhteşem bir sergiyle tekrar açılan **Yapı Kredi Kültür Sanat**, bir kez daha Beyoğlu'nun en çok gezilen **sanat** alanı olmaya aday.

FAHİRE KURT
fahire.kurt@hotmail.com

Şu günlerde Taksim-Tünel güzergahına yolunuz düşerse, Galatasaray'da muhteşem bir binayla karşılaşacaksınız, sakın şaşırmayın. Beyoğlu'ndan ayağınızı çekmiş bile olsanız buraya mutlaka uğrayın. **Yapı Kredi Kültür Sanat**, size umut verecek.

İstanbul denilince akla ilk gelen yerlerden biri İstiklal Caddesi. Kentin en ikonik yeri, can damarı. İstanbul'da büyüyen her kuşağın anılarında birbirinden farklı bir Beyoğlu mutlaka vardır. Gayrimüslimlerin Pera'sı olmaktan, 6-7 Eylül 1955 pogromuna, 2000'li yılların başında **sanat**, kültür ve gece hayatının merkezi haline geldiği günlere kadar çok değişim geçirdi. 1970'li yıllarda tarihi sinemalarında seks filmleri gösterildiği günlere de tanıklık etti, Gezi Direnişi'ne ve Cumartesi Anneleri'ne de... Son dönemde çok kan kaybetti. Belli bir kesim tarafından terk edildi.

Dört yılın ardından 13 Eylül'de yenilenerek açılan **Yapı Kredi Kültür Sanat**, etkileyici binasıyla, İstiklal Caddesi'nde yeni bir çekim merkezi, bir buluşma noktası olmaya aday. Girişte yüksek tavanlı ferah kitabevi, birinci katında koleksiyondan eserlerin yer verileceği müze, ikinci ve üçüncü katlarında **sergi** alanları, dördüncü katında çeşitli etkinliklere açık çok amaçlı bir salon var. Galatasaray Meydanı'na yukarıdan bakan salona çıktığımızda, bir kat alttaki yeni mekanına taşınan İlhan Koman'ın "Akdeniz" heykeli gibi sokağı kucaklıyorsunuz. Binanın beşinci katındaki kütüphanede ise 4 bini nadir eser olmak üzere 80 bin civarında **kitap** bulunuyor.

Koruma ve dönüştürme

Binanın projesini gerçekleştiren Teget Mimarlık'tan Mehmet Kütükçüoğlu, hem koruyup hem de radikal bir biçimde dönüştürmeye dair Türkiye'de pek gösterilmemiş bir örnek olduğunu söylüyor. İstiklal Caddesi'ne açılan iki cephesiyle bina buradaki yapılardan farklı. Kütükçüoğlu "İstiklal Caddesi cephesini eskisi gibi koruyup Galatasaray meydanına açılan cephesini radikal bir şekilde değiştirmek ve hatta meydana doğru akıyormuş gibi yapmak farkındalık yarattı. Meydanı içine alan ve meydanın devamı olan bir yer tasarladık" diyor.

Binanın şeffaflığı, klasik kütüphane biçiminde tasarlanan yüksek tavanlı kitabevinin asma katındaki kanepeye oturup sokağa baktığımızda hissediyorsunuz. Arkanızdaki cam duvarın gerisinde kalan müze, kitabevini sarmalıyor, oradan portikoya, oradan caddeye açılıyor. Birbirinin içinden mekanları sırayla görerek şehre bakıyorsunuz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Genel Müdürü Tülay Güngen, "Eskiden okullarda insan vücudundaki damarları, kasları gösteren modeller vardı, bu bina da biraz onun gibi. İbni görüyorsunuz" diyor ve ekliyor: "Mimarlık uygulamaları çok önemli. Bir şeyi illa

İlhan Koman, "Akdeniz Heykeli"

Kalp Coşkusu bölümü

olduğu gibi korumak veya yıkıp yenisini yapmak gerekmiyor. Başka stratejiler de kullanılabilceğini gösteriyor buradaki mimari yaklaşım. Binanın iki cephesi aynı duruyor, bir cephesi kaldırıldı, oraya cam konuldu. Hem de son beş on yıl çok moda olan aynalı camlar yerine, meydana genişleten şeffaf cam kullanıldı. Binanın bir kısmını kente armağan etmek, ona sunmak çok farklı bir bakış açısı."

İlk olarak 19. yüzyıl ortalarında apartman olarak yapılan bina, 1958'de Alman mimar Paul Schmitthenner tarafından hazırlanan projeye yenilenmiş ve 1980'lerde bir kez daha elden geçirilmiş. Şimdiki yenilenmeyle birlikte **Yapı Kredi Kültür Sanat**'ın **sergi** mekanı iki katına çıkmış. Buradaki **sergileme** olanakları çok daha geniş. Binanın dar, geniş, uzun, yüksek mekanlarının her birinin **sergi** amaçlı kullanılabilceğini söylüyor Tülay Güngen. Bina bir bütün olarak **sergi** alanı haline gelebilir. **Yapı Kredi Kültür Sanat** Genel Müdür Yardımcısı Veysel Uğurlu da binanın bu mimari özelliğinin hem **sanatçıları** yeni şeyler üretmeye iteceğine hem de hayal

güçlerini genişleteceğine inanıyor.

Kazım Taşkent'ten günümüze

Yapı Kredi'nin kültür **sanat** serüveni 1944 yılında kurulmasının hemen ardından başladı. Doğan Kurdeş denirmesi çıkardılar, çocuk **kitapları** yayımladılar. Bankanın 10. yıl dönümünde düzenlenen ve Aliye Berger'in kazandığı **sanat** yarışması tarihe geçti. 1964 yılında adını bankanın kurucusundan alan Kazım Taşkent **Sanat** Galerisi açıldı. İlk **sergi** Kenan Özbel koleksiyonundan Türk köylü çoraplarıydı. Daha sonraları Topkapı Sarayı'ndan, Arkeoloji Müzesi'nden önemli eserler **sergilendi**.

1988 sonrasında amaç, çağdaş **sanatı** desteklemek ve her tarzın en iyi örneklerini **sergilemek** oldu. "Mesela insanlar İbrahim Çallı **sergisine** geliyor, arkasından Ömer Uluç'u geziyorlardı, İnci Eviner **sergisine** geliyorlardı. "Burası ciddi bir yer ve her zaman güzel **sergiler** yapılıyor" fikrini insanlarda oturtduğumuz için çok ilgi gören bir yer olduk" diyor Veysel Uğurlu.

İstanbul'un ve hatta Türkiye'nin en çok gezilen galerisiydi. Hafta içi tek

bir günde 300 ila 750 kişi tarafından geziliyor, hafta sonları ziyaretçi sayısı 2 bine kadar çıkabiliyordu. Beyoğlu'nun farklı dönemlerine tanıklık eden çeşitli kuşaklar için çok önemliydi. Andy Warhol, Joseph Beuys, Otto Dix, Gentile Bellini, Victor Vasarely gelip geçti galeriden. Eski dönemden **sergisi**, yeni yüzüne kavuşmak üzere boşaltılan binada düzenlenen "İşte Benim Zeki Müren"di ve bir gün içinde 2 bin 500 kişiyi çekerek rekor kırmıştı.

Güngen "Sanat tarihçisi ve **sanat** eleştirmeni olan, bu dallarda hocalık yapan pek çok tanıdığım, birçok şeyi burada görüp öğrendiklerini söylüyor. Bir kuşak yetişmiş Kazım Taşkent galerisiyle. Şimdi de yeni kuşak için benzer bir yerimiz var. Hepsi buraya gelmek isteyecek, geldikleri zaman görecekləri şeyler türünün en iyi örnekleri olacak ve buradan yeni kuşaklar yetişecek" diyor.

"Sarmal" seçkisi

Necmi Sönmez küratörlüğünde gerçekleştirilen açılış **sergisi** "Sarmal", korumacılığa dayalı bir stratejiyle oluş-

turulan **Yapı Kredi** koleksiyonundan seçilen 403 eserden oluşuyor.

12 bölüm altında toplanan ana başlıklarda, gölge oyunu figürlerinden, koleksiyondaki 55 bin sikkeden seçilen 200 kadar örneğe, klasik, modern ve çağdaş eserlere kadar farklı alanlara ve dönemlere yayılmış işler bir yil süren çalışmanın ardından, etkileyici bir anlayışla bir araya getirilmiş. Hem bölümleri kendi içinde, hem de genel anlamda tüm **sergiyi** bir bütün olarak birbirine bağlayan ağlar oluşturulmuş. Yer yer farklı bölümlerde farklı biçimlerde karşınıza çıkan sikke koleksiyonu, Selahattin Giz fotoğraf koleksiyonu, resim koleksiyonu, Lale Delibaş'ın mekana özgü yer heykeli ve yaratıcı yazın metinleri **serginin** birleştirici ağları.

12 bölümün, 12 farklı edebiyatçı tarafından ayrı ayrı videolarda yorumlandığı **sergiyi** dolayısıyla yüzyıllar arasında geziniyorsunuz. Mesela "İç ve Dış Dünyalar" kısmında, Osman Hamdi Bey'in "Feraceli Kadınlar" tablosuyla 1887'de dolayırken, hemen yanındaki Bruno Barbey'in "Taksim Metrocu Çıkışı" adlı fotoğraf işiyle 2009 yılına atlıyorsunuz. Kütüphanedeki "Kozmik Işıklar" bölümünde, Strabon'un 1523 tarihli nadir eser sayılan coğrafya kitabına, Can Göknil'in gravürlerden oluşan, 2002 tarihli "Falname" adlı kitabı eşlik ediyor.

"İstihsal" bölümünde, Veysel Uğurlu'nun birçok kişi tarafından Türkiye resminin başlangıcı olarak kabul edildiğini söylediği, koleksiyonun önemli parçalarından Aliye Berger imzalı "Güneşin Doğuşu" adlı yağlıboyası var. 1954 yılında **Yapı Kredi** tarafından açılan "İş ve İstihsal" başlıklı yarışmanın birincisi bu eser. O yıl Uluslararası Eleştirmenler Birliği'nin kongresi için İstanbul'a gelen eleştirmenlerden oluşan bir jüri değerlendirmiş yarışmayı. Rus dönemi resimlerini andıran, modası geçmiş kübist resim tekniğini kullanan eserlerin arasında bir kadın **sanatçı** o günlerde ayırtı ve akademide dışı sayılan bir işle birinci seçilmiş. Ve büyük bir fırtına koparmış.

Soyut resimlerin yer aldığı "Kalp Coşkusu" bölümünde, sarmal oluşturan ağın parçası sikkeler, klasik müzik seven, konserler düzenleyen bir padişahın sikkeleri arasından seçilmiş. "Acı Odası'nın sikkeleri ise Genç Osman, Cem Sultan gibi büyük acılar çekmiş sultanlara ait.

Yıldan yıla mecradan mecraya atlayan **serginin** katlarını ve bölümlerini merdivenlere ve **sergi** salonlarının zeminine yapıyor Lale Delibaş'ın makine dikisini anımsatan işi adeta literal anlamda birbirine bağlıyor ve bütünleştiriyor.

"Sarmal" **sergisi** yil sonuna kadar sürecektir. Ardından yeni binanın heyecanıla yeni **sergiler** hazırlanacak. Bina güzel ve umut dolu, Beyoğlu'nun kültür **sanat** çitasını yukarı çekerek yeni bir dönem başlatıyor. "İnsanlar buraya gelecek, burada buluşacak, güzel **sergiler** gelecek" diyor Veysel Uğurlu. İstiklal Caddesi'nin nabzı, bu yeni yapı vesilesiyle, şu surlarda daha hızlı atıyor.